

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Nordkraft Vind og Småkraft AS
Postboks 55
8501 NARVIK

Vår dato: 04.09.2014
Vår ref.: 201300112-4
Arkiv: 312/086.12Z
Deres dato: 21.12.2012
Deres ref.: Torbjørn Sneve

Saksbehandler:
Siri Merethe Fagerheim

Nordkraft Vind og Småkraft AS – Søknad om tillatelse til bygging av Storelva kraftverk i Bremanger kommune i Sogn og Fjordane – NVEs vedtak

Vi viser til deres søknad datert 21.11.2012 om tillatelse til bygging av Storelva kraftverk.

NVE mener at konflikt med sjørret tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Storelva kraftverk. På grunn av artens sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

Søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Storelva kraftverk i Bremanger kommune i Sogn og Fjordane. Kraftverket er planlagt plassert i Storelva.

Det søkte tiltaket omfatter en inntaksdam på kote 310 med en nedgravd vannvei lagt på sørsiden av elva gjennom krevende terreng i øvre del og så stort sett langs eksisterende sti og vei. Vannveien vil bli 2,57 km ned til kote 20 hvor kraftstasjonen er planlagt. Dette gir en total fallhøyde på 290 meter.

Kraftverket skal ha en midlere årsproduksjon på 15,5 GWh og en installert effekt på 4,85 MW. Middelvannføring er 1020 l/s. Maksimal slukeevne er planlagt til 2200 l/s (216 % av middelvannføringen). I søknaden er det foreslått minstevannføringer på 150 l/s og sommeren og 40 l/s om vinteren.

Om søker

Søkerne for Storelva kraftverk er Nordkraft Vind og Småkraft AS (på søknadstidspunktet var søker Fjellkraft AS). De har inngått avtale med fallrettseierne om å søke konsesjon for bygging av Storelva kraftverk. Ved en eventuell konsesjon vil det bli etablert et eget selskap som vil få overført konsesjonen fra Nordkraft Vind og Småkraft AS.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kap. 3. I henhold til vannressursloven § 24 2. ledd, bokstav c, kan NVE unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE har vurdert søknaden etter denne bestemmelsen, og saken har følgelig ikke vært på høring.

NVEs vurdering

Akvatiske forhold

Det omsøkte kraftverket vil fraføre vann fra en ca. 2,8 km lang elvestrekning, hvorav 2,4 km av elva er anadrom, dvs. at laks og sjørret kan gå opp i elva og bruke den som gyte- og oppvekstområde. Ifølge Miljødirektoratets lakseregister og søknaden strekker den anadrome strekningen seg ca. 2,7 km oppover Storelva, og vandringshinderet er lokalisert på kote 280, ca. 400 m nedstrøms omsøkt inntak for Storelva kraftverk. Storelva har ifølge grunneiere tidligere hatt en sjørretbestand, og det har blitt fisket en del i elva. I 1999 ble det utført en kartlegging av fysiske inngrep i mindre vassdrag i Sogn og Fjordane og da ble også Storelva kartlagt (Gabrielsen, 2000). Rapporten konkluderte med en middels forventet fiskeproduksjon med gode oppvekstmuligheter og middels gyttemuligheter.

I forbindelse med søknaden om Storelva kraftverk ble det utarbeidet en rapport om biologisk mangfold. Det ble gjort noen stikkprøver med el-fiskeapparat på noen rolige parti, men grunnet stor vannføring ble det ikke gjort noen tetthetsundersøkelser. Storelva er ganske stri ved høy vannføring og trolig fungerer fossen på kote 240 som vandringshinder ved noen vannføringer. Under el-fiske ble det kun funnet noe ungfisk og stasjonær ørret og på grunnlag av el-fisket kan det ikke bestemmes om det finnes sjørret i vassdraget. Derimot opplyser grunneier at det finnes sjørret i vassdraget.

Elva har ifølge bonitering (Gabrielsen, 2000) og rapport om biomangfold et ganske grovt substrat og renner stritt. Noen partier er likevel litt roligere, med innslag av brukbare gyteområder for sjørret på hele den anadrome strekningen. De beste gyteområdene, og trolig også oppvekstområdene for ungfisk, ligger særlig i nedre deler av elven nedenfor kraftstasjonen og mellom de oppgitte vandringshindrene på kote 240 og 280. I følge søknaden vil en redusert vannføring føre til at det vanndekte arealet vil bli sterkt redusert fordi vannet vil forsvinne ned i det grove substratet. Det konkluderes med at bestanden av sjørret og stasjonær ørret, samt potensialet for en økning av bestandene trolig vil bli betydelig redusert på den planlagt fraførte strekningen. Omfanget vurderes derfor som middels til stor, og konsekvensen som middels negativ.

Bruk og fiske

Det foregår lite fiske i Storelva etter sjørret nå for tida da det er mindre fisk i elva. Tidligere ble det fanget sjørret mellom 0,5 – 1 kg, og mesteparten av fisket foregikk i nedre del av elva opp til kote 80. Nedgangen i sjørretbestanden i Storelva samsvarer med den generelle trenden på hele Vestlandet (Direktoratet for naturforvaltning, 2009). Det har ikke vært noen endringer i hydrologien eller utført noen fysiske tiltak i Storelva de senere årene som kan forklare nedgangen, og derfor skyldes nedgangen trolig forhold i sjøen. Potensialet for Storelva som leveområde for sjørret er dermed fremdeles tilstede.

Om sjørret

Ifølge Miljødirektoratet har fangstene av sjørret blitt kraftig redusert i perioden 2004 – 2013. De to siste årene har fangsten på Vestlandet og Midt -Norge vært nede i omtrent en firedel av gjennomsnittet for perioden 1993 – 2003. I enkelte regioner, som i Hardangerfjorden, viser overvåking at bestandene er så reduserte at de er truet av utryddelse. Samtidig er det et nasjonalt mål at de ville bestandene av anadrom laksefisk skal opptre i levedyktige bestander. Målet gjelder alle vassdrag der artene finnes i

selvreproduserende bestander, og det skal være et naturlig høstbart overskudd. Tilbakegangen skyldes flere forhold ifølge Miljødirektoratet. Påvirkninger som vassdragsreguleringer og andre fysiske inngrep, jordbruksforurensning og lakselus er de mest vanlige i dag. Lakselus regnes som den største, kjente trusselen mot sjørret, spesielt i områder og regioner med høy oppdrettsvirksomhet. Havforskningsinstituttet avgir årlig en rapport hvor blant annet risiko for negativ påvirkning fra lakselus på sjørret vurderes. Årets rapport «Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013» tyder på risiko for høy dødelighet av sjørret på grunn av lakselus i området fra Hardanger til Nordland.

Potensialet for å få en økning av bestanden ligger delvis i å rydde opp i gamle inngrep som bekkelukkinger, oppgangshindringer, tørrlegginger og forurensning. Samtidig er det viktig å fokusere på ikke å fragmentere de eksisterende gyte- og oppvekstområdene ytterligere. NVE mener at med bakgrunn i dagens situasjon for sjørreten så må elver med gyte og oppvekstområdet for sjørret behandles varsomt i forbindelse med søknader om bygging av småkraftverk.

I miljørapporten har ikke Norconsult vurdert graden av usikkerhet rundt de fiskefaglige vurderingene som er gjort. NVE stiller seg kritisk til at 2,4 km elv er vurdert med utgangspunkt i en fiskeundersøkelse som ble utført ved så stor vannføring av det ikke ble gjort noen tetthetsundersøkelser og med få el-fiskestasjoner på den anadrome strekningen.

I Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk (2007) står det følgende angående forholdet til fisk og fiske:

«I vassdrag som ikke er nasjonale laksevassdrag, men som har bestander av sjøvandrende fisk eller registrerte storaurestammer vil det være viktig å legge vekt på tilpasninger/ avbøtende tiltak...»

Storelva kraftverk er ikke omsøkt med spesielle tilpasninger i forbindelse med den anadrome strekningen som blir berørt. I prosjekter med tilsvarende konflikter er det ønskelig at søker ser på muligheten for å flytte kraftstasjonen opp mot eller ovenfor endelig vandringshinder. Over tid har dette blitt gjeldende praksis for saker som berører anadrome strekninger. I søknaden som foreligger er det ikke foreslått en alternativ plassering av kraftstasjonen ovenfor vandringshinderet i Storelva. En flytting av kraftstasjonen ovenfor endelig vandringshinder vil endre prosjektet radikalt både med hensyn til produksjon og sannsynligvis kostnad, og det er dermed ikke, slik NVE vurderer det, et aktuelt avbøtende tiltak. Konsulenten har fremmet forslag om å sette inn omløpsventil i kraftverket dersom det bygges. NVE ser ikke muligheten for at foreslåtte avbøtende tiltak, eller andre tiltak vil kunne bevare de akvatiske verdiene på utbyggingsstrekningen i tilstrekkelig grad.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1.7.2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven § 7 legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Storelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i § 5 samt §§ 8, 9 og 10.

§ 5. Forvaltningsmål for arter

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Etter NVEs vurdering vil en kraftutbygging i Storelva kunne påvirke sjørret negativt. Det er fare for at spesielt sjørret vil kunne få bestandsreduksjoner eller forsvinne helt fra vassdraget ved utbygging av Storelva. NVE mener at det ikke vil være mulig å redusere de negative konsekvensene tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak for sjørret og tiltaket er dermed ikke forenlig med bevaring av sjørret i vassdraget.

På grunn av at tiltaket er vurdert til å ha middels negativ konsekvens for sjørret, vurderer NVE utbyggingsprosjektet i Storelva til å komme i konflikt med naturmangfoldloven § 5 første ledd.

§§ 8 og 9 Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

NVE mener at det er noe usikkerhet knyttet til sjørretens nåværende bruk av Storelva ovenfor kraftstasjonsplasseringen. Dette kommer av mangelfulle undersøkelser på utbyggingsstrekningen der el-fiskeundersøkelsen ikke ga grunnlag for å bestemme om det er sjørret i vassdraget. I følge grunneier, derimot, finnes det fremdeles sjørret i Storelva. Ut ifra eksisterende kunnskap vet vi at Storelva har gode oppvekstmuligheter og middels gytemuligheter og at elva har hatt en større sjørretbestand tidligere. Nedgangen i bestanden av sjørret skyldes trolig forhold i sjøen og potensialet for Storelva som leveområde for arten er fremdeles til stede. En sterkt redusert vannføring som følge av utbyggingen vil redusere gjenværende sjørretbestand og potensialet for økning betraktelig. NVE legger til grunn at det ved en utbygging i Storelva vil foreligge en betydelig risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. På grunnlag av dette vil en utbygging dermed komme i konflikt med naturmangfoldloven §§ 8 og 9.

§ 10 Samlet belastning

NVE har også sett dette i sammenheng med andre faktorer som kan påvirke sjørret spesielt. Som tidligere nevnt er sjørreten under et betydelig press og arten har hatt en sterk tilbakegang de siste tiårene. Lakselus regnes som den største trusselen, men det er også viktig å fokusere på å ikke fragmentere eksisterende gyte- og oppvekstområder ytterligere. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og NVE mener at det omsøkte inngrepet vil kunne påvirke sjørretens bestandsutvikling negativt, også i en større sammenheng, dersom det bygges ut som omsøkt.

NVEs konklusjon

NVE mener at konflikt med sjørret tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Storelva kraftverk. På grunn av artens sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

NVE har ikke vurdert tiltakets konfliktgrad i forhold til andre allmenne interesser som for eksempel landskap eller andre biologiske forhold. Vurderingene knyttet til sjørret er alene nok til å konkludere med at det ikke kan gis konsesjon til Storelva kraftverk.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Bremanger kommune
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Nordkraft AS v/Torbjørn Sneve
Sogn og Fjordane fylkeskommune